

รายวิชา ภาษาไทย

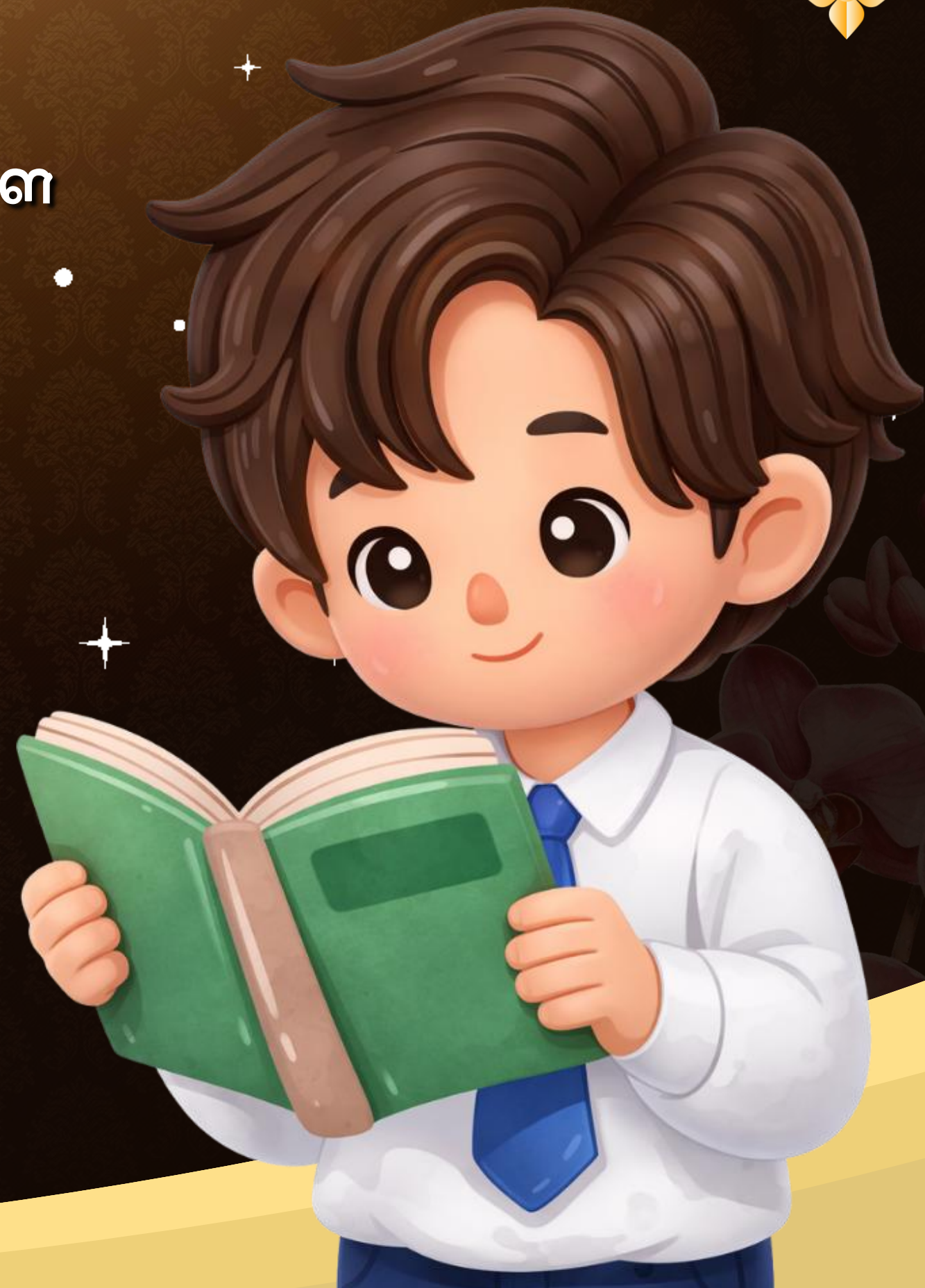
รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

หน่วยที่ ๔ บทพากย์เอราวัณ

เรื่อง เปิดม่านทัพอินทรชิต

พิจารณาความงามในบทพากย์เอราวัณ

ครูผู้สอน ครูธีรสุด ฉำทรัพย์

เปิดม่านทัพอินทรี
พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายความสำคัญของตัวละครในบทพากย์เอราวัณได้
๒. เขียนแผนภาพความคิด (Mind Map) เพื่อสรุปใจความสำคัญของตัวละครบทพากย์เอราวัณได้
๓. ร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมที่ได้รับมอบหมายได้

 คำถามชวนคิด

จงพิจารณาภาพ
ต่อไปนี้

คำถามชวนคิด

“นักเรียนคิดว่า
การปลอมตัวมีผลต่อความเชื่อใจ
ของคนเราอย่างไร”

บทพากย์เอราวัณ

บทพากย์เอราวัณ เป็นส่วนหนึ่งของวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน คี্তอินทรชิต ซึ่งเป็นการรบครั้งสำคัญ โดยเนื้อหาในบทพากย์เอราวัณจะเน้นไปที่การแปลงกายของอินทรชิตและการพรรณนาถึงความงดงามอลังการของช้างเอราวัณและกองทัพที่แปลงมา เนื้อหาและตัวละครหลักที่ปรากฏอย่างเด่นชัดมีดังนี้

๑. ความเป็นมาและเนื้อหาโดยสังเขป

บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) เป็นตอนหนึ่งในวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ (ตอนศึกอินทรชิต) เนื้อหาตอนนี้กล่าวถึงการทำสงครามครั้งสุดท้ายของอินทรชิต ซึ่งใช้อุบายแปลงกายเป็นพระอินทร์ และเนรมิตกองทัพยักษ์ ให้กลายเป็นกองทัพเทวดา เพื่อลวงให้พระลักษมณ์และกองทัพวานรตายใจ จนนำไปสู่เหตุการณ์ที่พระลักษมณ์ต้องศรพรหมาสตร์

๒. ตัวละครสำคัญและการแปลงกาย

จุดเด่นของตอนนี้คือการพรรณนา
“ภาพลวงตา” ที่งดงามจนน่าตื่นตะลึง
โดยมีการแปลงกายดังนี้

ฝ่ายอินทรี (ผู้สร้างภาพลวงตา)

- อินทรี: เดิมชื่อ “รณพัตร์” เป็นโอรสของทศกัณฐ์กับนางมณโฑ มีฤทธิ์มาก
เคยรบชนะพระอินทร์จึงได้ชื่อว่าอินทรี

การแปลงกาย: แปลงเป็น พระอินทร์ ทรงช้างเอราวัณ หน้าตางดงาม ผิวพรรณผ่องใส

- การุณราช (ขุนมาร)

การแปลงกาย: แปลงเป็น ช้างเอราวัณ (ช้างทรงของพระอินทร์)

- โลทัน (สารทียักษ์)

การแปลงกาย: แปลงเป็น เทพบุตรความงาม ขับท้ายช้างเอราวัณ

ฝ่ายอินทรีขีด (ผู้สร้างภาพลวงตา)

- ทหารยักษ์ (โยธাজัตุรงค์)

การแปลงกาย: แปลงเป็นเหล่าเทพยดาและมนุษย์ต่าง ๆ เพื่อให้สมจริง
ที่สุด ได้แก่

ทัพหน้า - อารักษ์ไพรสณฑ์ (เทวดารักษาป่า)

ทัพหลัง - สุบรรณ (ครุฑ), กิन्नร, นาค, นาคา

ปีกซ้าย - ฤาษี, วิทยาธร

ปีกขวา - คนธรรพ์

ฝ่ายพระลักษมณ์ (ผู้ถูกลวง)

พระลักษมณ์: พระอนุชาของพระราม กายสีทอง

บทบาท: หลงเชื่อในภาพนิมิต คิดว่าเป็นพระอินทร์เสด็จมาจริง จึงเปลือยกายจ้องมอง
ความงามจนลืมระวังตัว เปิดโอกาสให้อินทรชิตแผลงศรใส่

หนุมาน: ทหารเอกของพระราม

บทบาท: เป็นผู้ที่มิไหวพริบ สังเกตเห็นความผิดปกติว่า
“เอ๊ะ! ทำไมเทวดาถึงถืออาวุธครบมือเหมือนเตรียมรบ”
แต่เตือนพระลักษมณ์ไม่ทัน

ความวิจิตรของ “ช้างเอราวัณแปลง”

กวีได้บรรยายความยิ่งใหญ่ของช้างเนรมิตนี้ไว้อย่างอลังการ โดยใช้
การทวิคูณตัวเลข เพื่อแสดงความมหัศจรรย์ ดังนี้

มีเคียร์

๓๓ เคียร์

มีงา

๒๓๑ งา

มีสระ

๑,๖๑๗ สระ

มีกอบัว

๑๑,๓๑๙ กอ

มีดอกบัว

๙๗,๒๓๓ ดอก

มีกลีบดอก

๕๕๔,๖๓๑ กลีบ

มีนางฟ้า

๓,๘๘๒,๔๑๗ องค์

มีบริวาร

๒๗,๑๗๖,๙๑๙ คน

ลงมือทำ จดจำได้

นักเรียนศึกษาใบความรู้ที่ ๔ เรื่อง เป็ดมานทัฬหอินทรชิต
พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณแล้วลงมือปฏิบัติใบงาน
ให้เรียบร้อย

ที่มา / ตัวละครในบทพากย์เอราวัณ

บทพากย์เอราวัณ เป็นส่วนหนึ่งของวรรณคดีเรื่อง รามเกียรติ์ ตอน ศักอินทรชิต ซึ่งเป็นการรบครั้งสำคัญ โดยเนื้อหาในบทพากย์เอราวัณจะเน้นไปที่การแปลงกายของอินทรชิตและการพรรณนาถึงความงดงามอลังการของช้างเอราวัณและกองทัพที่แปลงมา เนื้อหาและตัวละครหลักที่ปรากฏอย่างเด่นชัดมีดังนี้

๑. ความเป็นมาและเนื้อหาโดยสังเขป

บทพากย์เอราวัณ เป็นบทพระราชนิพนธ์ใน พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย (รัชกาลที่ ๒) เป็นตอนหนึ่งในวรรณคดีเรื่องรามเกียรติ์ (ตอนศึกอินทรชิต) เนื้อหาตอนนี้กล่าวถึงการทำสงครามครั้งสุดท้ายของ อินทรชิต ซึ่งใช้อูบยาแปลงกายเป็นพระอินทร์ และเนรมิตกองทัพยักษ์ให้กลายเป็นกองทัพเทวดา เพื่อลงให้พระลักษมณ์และกองทัพวานรตายใจ จนนำไปสู่เหตุการณ์ที่พระลักษมณ์ต้องศรพรหมาสคร

๒. ตัวละครสำคัญและการแปลงกาย

จุดเด่นของตอนนี้คือการพรรณนา "ภาพลวงตา" ที่งดงามจนน่าตื่นตะลึง โดยมีการแปลงกายดังนี้:

๒.๑ ฝ่ายอินทรชิต (ผู้สร้างภาพลวงตา)

- อินทรชิต: เดิมชื่อ "รณพักตร์" เป็นโอรสของทศกัณฐ์กับนางมณโฑ มีฤทธิ์มาก เคยรบชนะพระอินทร์จึงได้ชื่อว่าอินทรชิต

การแปลงกาย: แปลงเป็น พระอินทร์ ทรงช้างเอราวัณ หน้าตาดังงาม ผิวพรรณผ่องใส

- การุณราช (ขุนมาร)

การแปลงกาย: แปลงเป็น ช้างเอราวัณ (ช้างทรงของพระอินทร์)

- โลหัน (สารทียักษ์)

การแปลงกาย: แปลงเป็น เทพบุตรความงาม ช่างขับขานช้างเอราวัณ

- ทหารยักษ์ (โยธาจักรวงศ์)

การแปลงกาย: แปลงเป็นเหล่าเทพยดาและอมมนุษย์ต่างๆ เพื่อให้สมจริงที่สุด ได้แก่

ทัพหน้า - อารักษ์ไพโรสสันต์ (เทวดารักษาป่า)

ทัพหลัง - สุบรรณ (ครุฑ), กิณนร, นาค, นาคา

ปีกซ้าย - ฤาษี, วิทยาธร

ปีกขวา - คนธรรพ์

๒.๒ ฝ่ายพระลักษมณ์ (ผู้ถูกลวง)

พระลักษมณ์: พระอนุชาของพระราม ภายหลังทอง

บทบาท: หลงเชื่อในภาพนิมิต คิดว่าเป็นพระอินทร์เสด็จมาจริง จึงปล่อยไหลจ้องมองความงามจนลืมระวังตัว เปิดโอกาสให้อินทรชิตแผลงศรใส่

หนุมาน: ทหารเอกของพระราม

บทบาท: เป็นผู้ที่มีไหวพริบ สังเกตเห็นความผิดปกติว่า "เฮ้ย! ทำไมเทวดาถึงถืออาวุธครบมือเหมือนเตรียมรบ" แต่เตือนพระลักษมณ์ไม่ทัน

ใบความรู้ที่ ๔ เปิดม่านทัพอินทรชิต พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ

๓. ความวิจิตรของ "ช่างเฮอร์วั้นแปลง"

กวีได้บรรยายความยิ่งใหญ่ของช่างเฮอร์วั้นไว้อย่างอลังการ โดยใช้การทวิคูณตัวเลข เพื่อแสดงความมหัศจรรย์ ดังนี้

- กาย: สีขาวผ่องสะอาด เหมือนสีสังข์ (หอยสังข์)
- ศีรษะ: มี ๓๓ ศีรษะ
- งา: แต่ละเศียร มี ๗ งา
- สรรบาว: แต่ละงา มีสรรบาว ๗ สรรบาว
- กอบัว: แต่ละสรรบาว มีกอบัว ๗ กอ
- ดอกบัว: แต่ละกอ มีดอกบัว ๗ ดอก
- กลีบ: แต่ละดอก มี ๗ กลีบ
- เทพธิดา: แต่ละกลีบ มีเทพธิดา ๗ องค์
- บริวาร: แต่ละองค์ มีนางบริวารอีก ๗ นาง

(รวมแล้วมีนางฟ้าและบริวารจำนวนมหาศาลอยู่บนช้างเพียงเชือกเดียว)

ที่มา

พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย. (๒๕๔๔). *บทละครเรื่องรามเกียรติ์ เล่ม ๒*. กรุงเทพฯ: ศิลปบรรณาการ.

กระทรวงศึกษาธิการ. (๒๕๕๔). *วรรณคดีวิจักช์ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓*. กรุงเทพฯ: สกสค. ลาดพร้าว.

ใบความรู้ที่ ๔ เปิดม่านเทพอินทรี พินิจความงามในบทพากย์เฮอร์วั้น

ใบงานที่ ๔ เปิดม่านทัพอินทรี พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามและเขียนแผนภาพความคิด (Mind Map) เพื่อสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับตัวละครและการแปลงกายในบทพากย์เอราวัณ

ตอนที่ ๑ จับคู่ร่างจริงกับร่างแปลง (๕ คะแนน)

คำสั่ง: นำตัวอักษรทางขวามือมาเติมหน้าข้อความทางซ้ายมือให้ถูกต้อง

๑. อินทรี	ก. ข้างเอราวัณ
๒. การุณราช	ข. เทพบุตรความงาม
๓. โลหิต	ค. พระอินทร์ (องค์อมรินทร์)
๔. ทหารปีกขาว	ง. คนธรรพ์
๕. ทหารกองหน้า	จ. อารักษ์ไพรสันต์

ตอนที่ ๒ ถอดรหัสตัวเลขข้างเอราวัณ

คำสั่ง: เติมตัวเลขที่ถูกต้องลงในช่องว่างตามบทประพันธ์

ข้างเอราวัณ ๑ เชือก → มี เคียว → (๑ เคียว) มี งา
→ (๑ งา) มี สรรบ → (๑ สรรบ) มี กอบัว → (๑ กอบัว) มี
ดอกบัว → (๑ ดอก) มี กลีบ → (๑ กลีบ) มีเทพธิดา องค์
→ (๑ องค์) มีบริวาร นาง

คำชี้แจง ให้นักเรียนตอบคำถามและเขียนแผนภาพความคิด (Mind Map) เพื่อสรุปความเข้าใจเกี่ยวกับ
ตัวละครและการแปลงกายในบทพากย์เอราวัณ

ตอนที่ ๑ จับคู่ร่างจริงกับร่างแปลง (๕ คะแนน)

คำสั่ง: นำตัวอักษรทางขวามือมาเติมหน้าข้อความทางซ้ายมือให้ถูกต้อง

..... ๑. อินทรีชิต

ก. ช้างเอราวัณ

..... ๒. การุณราช

ข. เทพบุตรควาญช้าง

..... ๓. โลหั่น

ค. พระอินทร์ (องค์อมรินทร์)

..... ๔. ทหารปีกขวา

ง. คนธรรพ์

..... ๕. ทหารกองหน้า

จ. อารักษ์ไพโรสภัณฑ์

ตอนที่ ๒ ถอดรหัสตัวเลขข้างเอราวัณ

คำสั่ง: เติมตัวเลขที่ถูกต้องลงในช่องว่างตามบทประพันธ์

ข้างเอราวัณ ๑ เชือก ➡ มี เคียร์ ➡ (๑ เคียร์) มี งา

➡ (๑ งา) มี สระบัว ➡ (๑ สระ) มี กอบัว ➡ (๑

กอ) มี ดอกบัว ➡ (๑ ดอก) มี กลีบ ➡ (๑ กลีบ)

มีเทพธิดา องค์ ➡ (๑ องค์) มีบริวาร นาง

ใบงานที่ ๔ เรื่อง เปิดม่านทโพินทรชิต พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ
หน่วยการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง บทพากย์เอราวัณ
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๔ เรื่อง เปิดม่านทโพินทรชิต พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ
รายวิชา ภาษาไทย รหัสวิชา ท๒๓๑๐๒ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๓

ตอนที่ ๓ พื้นที่สำหรับวาด Mind Map

คำสั่ง: ให้สรุปความสัมพันธ์ของตัวละคร เหตุการณ์ และข้อคิดลงในพื้นที่ว่างด้านล่าง

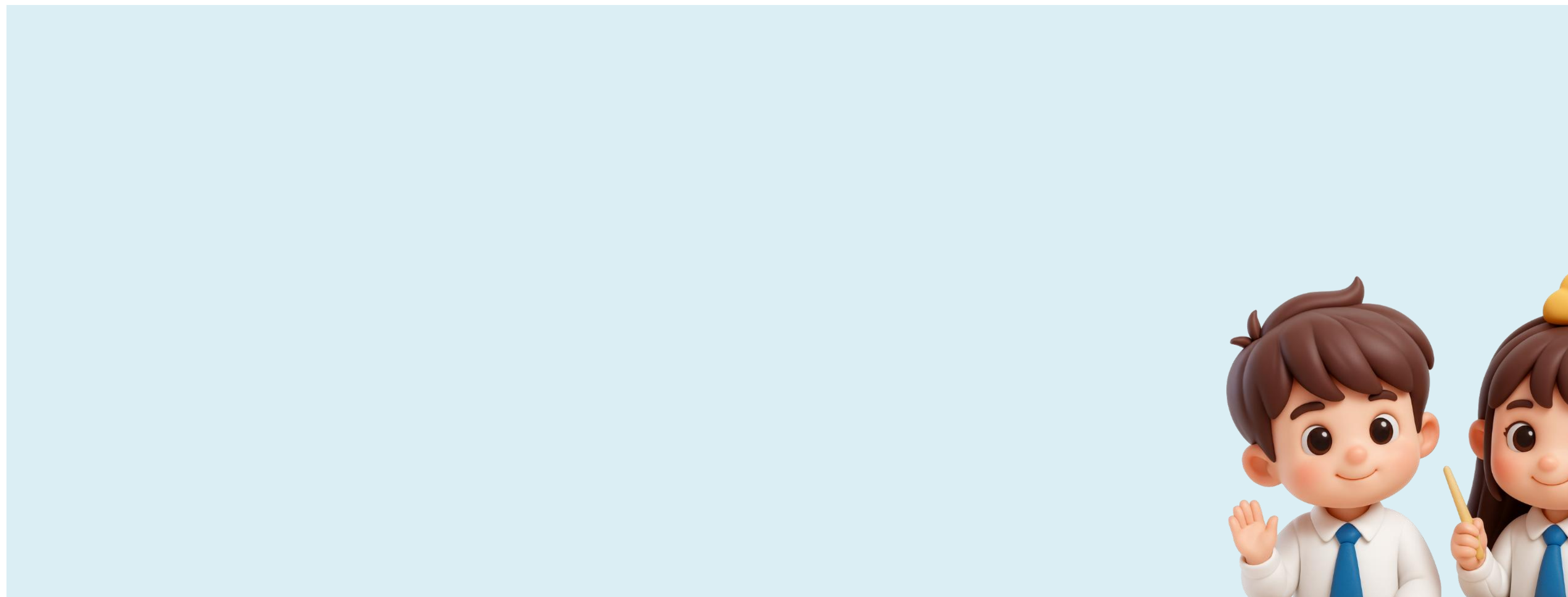
ใบงานที่ ๔ เปิดม่านทโพินทรชิต

พินิจความงามในบทพากย์เอราวัณ

ตอนที่ ๓ พื้นที่สำหรับวาด Mind Map

คำสั่ง: ให้สรุปความสัมพันธ์ของตัวละคร เหตุการณ์ และข้อคิดลงในพื้นที่ว่างด้านล่าง

ช่วง

คำไหน...ใช้ถูก

กฤษร

กฤษ

[กฤษอน] (แบบ) น. ช้าง. (ป.).

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง พิณิจสาร

ผ่านการถอดความ (๑)

ดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. Power point พิณิจสาร ผ่านการถอดความ (๑)
๒. ใบความรู้ที่ ๕ พิณิจสาร ผ่านการถอดความ (๑)
๓. ใบงานที่ ๕ พิณิจสาร ผ่านการถอดความ (๑)
๔. สมุดรายวิชาภาษาไทย

ดาวน์โหลดข้อมูลได้ที่ www.dltv.ac.th